

DE SPORTVERENIGING: NIET ALLEEN VOOR MAAR OOK VAN DE JEUGD

Mogelijkheden en tips om de jeugd actiever bij de sportvereniging te betrekken

Het wat en waarom van jeugdparticipatie in de sportvereniging

Jeugdparticipatie: waar hebben we het over?

Er zijn veel sportverenigingen die van alles regelen en organiseren voor hun jeugdleden. Denk aan wekelijkse trainingen en wedstrijden, toernooien, feestavonden en ga zo maar door. Daar tegenover staan sportverenigingen die niet van alles *voor*, maar ook *met* de jeugd organiseren. Hier denkt en beslist de jeugd mee. Binnen deze verenigingen zijn jongeren actief in de jeugdcommissie, als (assistent-)trainer, als jeugdscheidsrechter, of als (mede) organisator van toernooien en nevenactiviteiten. Hier is de sportvereniging niet alleen *voor* maar ook *van* de jeugd. In dit geval spreken we van jeugdparticipatie in de sportvereniging, dat zo iets betekent als: *het actief betrekken van jeugdleden bij het reilen en zeilen van hun eigen vereniging*.

Vooraf voor jongeren vanaf een jaar of 14 is het van groot belang dat ze betrokken worden. Dit wordt bevestigd in het onderzoek naar redenen waarom jongeren stoppen met voetballen dat in 2012 in opdracht van SportService Zwolle is uitgevoerd. Eigenlijk kun je niet vroeg genoeg beginnen met het betrekken van jeugdleden. Want of je nou 10 of 18 jaar bent, het is belangrijk dat er naar je geluisterd wordt en dat je invloed kunt uitoefenen.

Jeugd betrekken bij de sportvereniging: waarom zou je?

Jeugdparticipatie gaat niet vanzelf. Het kost tijd en moeite. Zo is er iemand nodig die het initiatief neemt. En mensen om de jonge vrijwilligers te ondersteunen. Jeugdparticipatie is een investering die zichzelf terugverdient. Met een beetje goede wil en soms simpele ingrepen valt vaak al een hoop te bereiken. Enthousiaste jeugdleden bijvoorbeeld, die binding voelen met hun vereniging. Bovendien kunnen jongeren klussen uit handen nemen, nu en in de toekomst.

Knelpunten binnen sportverenigingen	Jeugdparticipatie als antwoord, want...
Veel uitvallers onder de jeugd vanaf 13/14 jaar	Jongeren weten wat jongeren willen
Sport- en nevenactiviteiten worden slecht bezocht	
Tekort aan vrijwilligers (korte termijn)	Jongeren vormen nieuw vrijwilligerspotentieel
Opvolging van huidige vrijwilligers (lange termijn)	Jong geleerd is oud gedaan
(Het vrijwilligersbestand van) de vereniging vergrijsst	Jongeren zijn nog onbevange en hebben vaak frisse ideeën

Jeugdparticipatie: luchtfietsrij?

"De jeugd van tegenwoordig doet niets voor niets. Jongeren zijn dus ook niet bereid de handen uit de mouwen te steken voor hun sportvereniging", zo wordt nogal eens verondersteld door verenigingsbestuurders. Jeugdparticipatie doen zij dan ook af als luchtfietsrij. Onterecht, zo blijkt uit een enquête van onderzoeksbureau NIPO. Een meerderheid lijkt het juist leuk om zich in te zetten voor hun vereniging. Op de vraag waarom ze dat dan niet doen, antwoordt het gros van de jongeren: *Hoe pak je zo iets aan?* en vooral *"De vereniging heeft het me nooit gevraagd"*. Jeugdleden zijn dus best te porren voor verenigingstaken, maar ze moeten wel gevraagd worden en er moet goede begeleiding zijn.

Jeugdleden laten meedenken en meebeslissen over zaken die hen aangaan

Jeugdparticipatie betekent in de eerste plaats: rekening houden met de jongeren in de vereniging. Met hun wensen en behoeften, met hun ideeën en opvattingen. Dat kan alleen door de jeugdleden – van pakweg 12 tot 18 – zelf aan het woord te laten. Door ze te laten meedenken en meebeslissen. Door *met* hen in plaats van *over* hen te praten. Op die manier raakt de jeugd meer betrokken bij de vereniging. Dat kan ertoe leiden dat nevenactiviteiten en trainingen beter en met meer plezier worden bezocht. Dat het clubhuis (ook) een ontmoetingsplaats voor de jeugd wordt en dat jongeren de vereniging minder snel de rug toekeren. Want wie weet beter wat de jeugd wil dan de jeugd zelf?

Concrete mogelijkheden

- Schiet jongeren regelmatig aan om te vragen wat zij van de vereniging vinden en wat volgens hen beter kan. Of ga bijvoorbeeld twee keer per jaar na afloop van de training met de teams in gesprek.
- Een enquête onder jeugdleden om achter hun mening, wensen en ideeën te komen wat betreft nevenactiviteiten, trainingen, wedstrijden, teamindelingen, het clubhuis, etc.
- Houd een intakegesprek met nieuwe jeugdleden om wensen en verwachtingen uit te wisselen.
- Vraag jeugdleden die stoppen naar de reden van hun vertrek, dat levert belangrijke informatie op.
- Voor in de nieuwsbrief: een rubriek 'Jongeren interviewen jongeren' (jeugdleden bevragen andere jeugdleden over hun ervaringen binnen de vereniging).
- Geef een groepje jongeren budget om zelf een jeugdhoeke in het clubhuis in te richten.
- Een ledenvergadering speciaal voor de jeugd (AJLV), waar jeugdleden kunnen meebeslissen over zaken die hen aangaan.

Tips en aandachtspunten

- Luister niet alleen naar de wensen en ideeën van jongeren, maar doe er ook wat mee.
- Betrek jeugdleden zelf bij het uitwerken van hun plannen.
- Laat jongeren snel weten wat er met hun ideeën gebeurt.
- Het werkt heel motiverend voor jongeren wanneer ze zien dat ze daadwerkelijk invloed hebben.
- Sta open voor nieuwe ideeën, maar wees wel duidelijk en realistisch; wek geen valse verwachtingen.
- Jeugdparticipatie vraagt om cultuurverandering. Niet iedereen in de vereniging zal positief reageren.
- In gesprekken met jongeren: wees concreet en 'to the point'. Stel vooral 'open' vragen. Dus niet: *Heb je het naar je zin bij de vereniging?* Beter is: *Wat vind je leuk aan de trainingen? En wat niet zo leuk?*
- Vraag door om achter hun werkelijke mening te komen: *Waarom vind je dat? Hoe bedoel je dat?*

Jeugdleden inschakelen bij verenigingstaken

De meeste sportverenigingen zijn leden-voor-ledenorganisaties, elk lid moet een steentje bijdragen om de vereniging draaiende te houden. Het is goed om jeugdleden hier al vroeg vertrouwd mee te maken. Eerst door hen te laten helpen met eenvoudige verenigingstaken, zoals het klaarzetten van materiaal en het opruimen van de eigen kleedkamer. Later, als ze wat ouder zijn, kan hun steeds meer verantwoordelijkheid worden gegeven. Vanaf een jaar of 14 kunnen ze wedstrijden gaan fluiten, trainingen geven of toernooien organiseren. En misschien is er ook wel een jongere te vinden die een Facebookpagina wil opzetten of onderhouden. Voor elk wat wils. Want het mes snijdt aan twee kanten. Voor jongeren is het helpen bij verenigingstaken een goede leerervaring, waar ze bovendien veel lol aan beleven. En ook de vereniging is gebaat bij enthousiaste en actieve jeugdleden. Vele handen maken immers licht werk.

Concrete mogelijkheden

- Schakel jeugdleden van jongs af aan in bij gangbare verenigingstaken: materiaal klaarzetten en opruimen, stukjes schrijven voor de nieuwsbrief, loten verkopen, etc. Vraag ook waar de jongere goed in is en wat voor bijdrage de jongere wil leveren aan de vereniging.
- Laat jeugdleden (van 12-16 jaar) kennismaken met verschillende verenigingstaken. Laat ze bijv. eens proefdraaien als scheidsrechter of begeleider tijdens een pupillentoernooitje, vraag ze om beurt een onderdeel van de eigen training voor te bereiden en te verzorgen of een toernooitje te organiseren.
- Leg een bestand aan waarin per jeugdlid staat wat hij/zij voor de vereniging zou willen doen.

Tips en aandachtspunten

Jongeren werven

- Veel jongeren zijn zich niet bewust van het feit dat ze invloed mogen en kunnen hebben.
- De ene jongere is de andere niet. Sluit aan bij interesses, capaciteiten en motieven.
- Benader jongeren persoonlijk, een algemene oproep in de nieuwsbrief werkt meestal niet.
- Betrek reeds actieve jeugd bij het werven van nieuwe jeugd.
- Geef een heldere taakomschrijving, zodat ze weten waar ze aan beginnen.
- Maak duidelijk dat vrijwillig niet hetzelfde als vrijblijvend is.
- Om de drempel te verlagen laat jongeren de taken eerst een tijdje op proef proberen.
- Maak afspraken voor korte periodes, zodat de jeugdleden niet het idee krijgen er eeuwig aan vast te zitten.
- Vraag vrijwilligers ook om andere jongeren (collega's) te werven voor een bepaalde taak of verantwoordelijkheid.

Begeleiding en scholing

- Zorg voor een duidelijk aanspreekpunt, waar de jonge vrijwilligers met vragen terecht kunnen. Dit is bij voorkeur een enthousiaste betrokken vrijwilliger die een goede klik met de jeugd heeft.
- Zorg evt. voor een mentor, zo kan een ervaren trainer jeugdige trainers begeleiden en adviseren.
- Geef jongeren de ruimte om fouten te maken, daar leren ze van.
- Bied zo nodig interne scholing aan, bijv. een informatieavond voor jeugdige scheidsrechters.
- Geef jongeren die dat willen de kans om ook externe scholingen te volgen (bijv. bondstrainingen).
- Geef jongeren niet alleen een taak, maar maak hen ook verantwoordelijk voor iets. Hierdoor kunnen zij trots zijn als het goed loopt. Dit is de belangrijkste beloning; succes, trots/eigenwaarde en waardering van anderen.

Waardering en beloning

- Beloon de jonge vrijwilligers zo nu en dan met een aardigheidje bijv. een scheidsrechters shirt voor jonge arbiters, kaartjes voor een sportwedstrijd, etc.
- Zorg voor een goede onkostenvergoeding.
- Beknibbel niet op consumpties voor de actieve jongeren.
- Wijs jongeren op de mogelijkheid dat verenigingswerk soms studiepunten voor school kan opleveren (stage, schoolopdracht). Informeer hier ook naar bij scholen.